

Lars Gottberg
Sektionen för Endokrin, Hematologi, Allergologi
och Medicinmottagning,
Vo Internmedicin
Södersjukhuset

2017-03-01

Allergen immunterapi (AIT) hos vuxna

Indikationer

Pollen

Svåra besvär av rinokonjunktivit utlösta av verifierad (ImmunoCAP och/eller pricktest) allergi mot lövträds- eller gräspollen. Med svår avses att farmakoterapi (antihistamin, näskortisonspray, ögondroppar) inte har gett tillfredsställande kontroll av symtomen. Begynnande besvär av astma under pollensäsong styrker indikationen.

Husdammskvalster

Svåra besvär av verifierad allergi mot husdammskvalster trots försök till sanering, inklusive minskning av luftfuktigheten i bostaden. Påvisat kvalster i bostaden med miljöundersökning. Ovanligt i Stockholmsområdet.

Pälsdjur.

Svåra besvär av verifierad pälsdjursallergi vid indirekt kontakt med katt eller i undantagsfall hund, exempelvis vid svårigheter att undvika djur i sitt yrke. Det saknas placebokontrollerade studier för häst, men det kan ändå finnas en klinisk effekt.

AIT ges inte till pälsdjursallergiker som vill skaffa pälsdjur.

Geting- och bigift

IgE-medierad anafylaxi med symptom från luftvägar och/eller hjärt-kärlsystemet efter geting- eller bistick. Ta gärna även prov på tryptas för att påvisa eventuell mastocytos.

AIT

Subkutan immunterapi (SCIT)

Behandlingen ges som subkutana injektioner i överarmen av ett allergenextrakt. Björkallergen eller 3-lövträdsblandning brukar användas för allergi mot lövträdspollen, 5-gräsblandning eller timotejallergen för allergi mot gräspollen. Det finns inte längre något extrakt tillgängligt för gråbo.

Uppdosering sker under en startfas med ett läkarbesök per vecka under 7-15 veckor. Underhållsbehandling ges sedan var 6-8:e vecka under 3 till 4 år, geting- och bigift ges under 5 år. AIT ges på specialistmottagningar av allergologer eller av läkare med motsvarande kunskaper.

Sublingual immunterapi (SLIT)

Tabletter med extrakt av timotejpollen (Grazax) eller husdammskvalster (Acarizax) ges sublingualt varje dag under 3 år. Ges på samma indikationer som SCIT till patienter med svåra allergiska besvär av gräspollen och husdammskvalster. Startas på specialistmottagningar. Grazax kan ges från 5 års ålder, Acarizax i åldern 18-65 år. Första tablett ges på mottagningen, sedan tar patienten tabletterna i hemmet

Effekt av AIT

Kliniska studier av SCIT visar att vid pollenallergi blir ca 80 % eller mer av de behandlade patienterna förbättrade. Förbättringen ses som minskade symtom, ökad livskvalitet och minskad läkemedelskonsumtion. Om behandlingen startas på hösten så ses effekten vanligen redan följande års pollensäsong. Den långa behandlingstiden (3-5 år) motiveras av att en mångårig, helst livslång behandlingseffekt eftersträvas. Något sämre effekt ses vid djur- och kvalsterallergi. Mer än 90 % av geting- och bigiftallergiker kommer att tåla nya stick. Publicerade data för SLIT (Grazax och Acarizax) har visat liknande effekt som för SCIT.

Kontraindikationer

Absoluta

Svår och otillräckligt behandlad astma (FEV1 < 70 % av förväntat). Pälsdjursallergiker som har pälsdjur hemma (risk för svåra biverkningar av behandlingen och sämre effekt).

Patient som inte samarbetar. Immunkomplexsjukdomar och immundefekter. Sjukdomar eller tillstånd som förhindrar behandling av en eventuell anafylaxi, t.ex. svår kronisk hjärt- och lungsjukdom, svår hypertoni och behandling med betareceptorblockerare. För geting- och biallergen är behandling med ACE-hämmare kontraindicerat. Njurinsufficiens.

Relativa

AIT påbörjas inte under graviditet, men patient som har nått underhållsdos och blir gravid under behandlingen kan fortsätta den. Svårt atopiskt eksem. Sensibilisering mot ett flertal olika allergen (ger sämre effekt av behandlingen).

Remissindikationer

Svåra besvär av rinokonjunktivit med eller utan astma, trots sedvanlig intensiv behandling, utlösta av verifierad pollenallergi och vid indirekta pälsdjurskontakter hos patienter med verifierad allergi mot pälsdjur. Perenna besvär från övre och nedre luftvägar som misstänks vara orsakade av verifierad allergi mot husdammskvalster. Behov av systemiskt kortison och begynnande astma stärker indikationerna. Anafylaxi efter stick av geting eller bi.